

Beure a galet

(ALDC, II, 372. *Beure a galet*)

Beure a galet (*al galet*), és a dir ‘beure fent caure a la boca el raig de líquid que surt pel broc prim d’un atuell’, conté el mot *galet* (var. *gallet*), que probablement és una reducció de (*gar*)*galet*, (*gal*)*galet* o (*gar*)*gallet*, d’origen onomatopèic (com *gargall* i *gargamella*) (DECat), present encara en *gargallet* 115, 134, 137, der. de *gargall* 122, 125 (veg. *gargal* 99, 100, 102, 106, 108; *gargalleta* 139, der. de *gargalla*, 138; *galleta*, 81, 82); *galet/gallet* podrien haver rebut la interferència llat. de GALLA que de ‘cassanella, agalla’ va passar a ‘gargamella, amígdales’; del darrer es’hauria format un pseudoprimitiu *gall* (*gal* 140, 141, 143, 145, 146; o *gallo* 151, 155, 156, 157, 186). *A la canaleta*, exclusivament mall. i amb l’article literari, presenta un der. dim. de *canal*, al·lusiú al raig que surt com d’una petita canal (cf. mall. *fer canal* ‘rajat [els ulls]’). El ross. *a la regalada* és importació del fr. (*boire*) à *la régala* (de

régaler ‘oferir a beure [o menjar]’ × oc. *galet* ‘gola’); en canvi *a regal* 101 i *a regalet* 71, 98, 101, 104 són autòctons, der. de *regalar* (< llat. vg. *RECALARE ‘deixar caure, deixar anar’). *Trago* és manlleu al cast., on és deverbial de *tragar* i del qual és freqüentatiu *traguejar* 103. *A raig* (dim. *a raiget* 105; *a rajolet* 29) és prou transparent, com el castellanitzant *a xorro* 132, amb motivació semblant al mall. *amb so pixarell* 75, der. de *pixar*, que designa tant el broc com el raig de líquid que se’n desprèn; igualment és transparent l’alg. *a gola oberta* (pron. *gora ubelta* 85). *A la cadanella* 73 és metàtesi de *canadella*, dim. de *canada* (< llat. CANNATA ‘recipent amb un canonet per a beure a galet’); *a l’aire* 79 al·ludeix a la posició de l’atuell respecte del qui beu; *a la gallega* 77 és una atracció paronímica de *a la galleta*, modificació de *a gallet*. *A galet* i *a raig* són els mots normatius.

